

Riksdagens protokoll

2011/12:19

Onsdagen den 19 oktober

Kl. 09.00 – 09.15

Protokoll
2011/12:19

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 13 oktober.

2 § Avsägelse

Tredje vice talmannen meddelade att *Roger Tiefensee* (C) avsagt sig uppdragen som ledamot i Utrikesnämnden och i krigsdelegationen samt som suppleant i miljö- och jordbruksutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

3 § Anmälan om kompletteringsval

Tredje vice talmannen meddelade att Centerpartiets riksdagsgrupp på grund av uppkomna vakanser anmält Roger Tiefensee som ledamot i miljö- och jordbruksutskottet, Anders W Jonsson som ledamot i Utrikesnämnden och i krigsdelegationen samt Rickard Nordin som suppleant i miljö- och jordbruksutskottet.

Tredje vice talmannen förklarade valda till

ledamot i miljö- och jordbruksutskottet
Roger Tiefensee (C)

ledamot i Utrikesnämnden
Anders W Jonsson (C)

ledamot i krigsdelegationen
Anders W Jonsson (C)

suppleant i miljö- och jordbruksutskottet
Rickard Nordin (C)

4 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan

Tredje vice talmannen meddelade att *torsdagen den 20 oktober kl. 12.00* skulle interpellationssvar utgå.

5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2011/12:32

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:32 Jäv för statsråd

av Hans Linde (V)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 27 oktober 2011.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.

Stockholm den 17 oktober 2011

Justitiedepartementet

Beatrice Ask (M)

Enligt uppdrag

Nils Öberg

Expeditionschef

Interpellation 2011/12:37

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:37 Högskolan i Skövde

av Monica Green (S)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 27 oktober 2011.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade resor och engagemang.

Stockholm den 12 oktober 2011

Utbildningsdepartementet

Jan Björklund

6 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2011/12:FPM9 Förordning om en flerårig plan för laxbeståndet i Östersjön *KOM(2011)470* till miljö- och jordbruksutskottet

2011/12:FPM10 Meddelande om EU-rättslig utbildning *KOM(2011)551* till justitieutskottet

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2011/12:17 till skatteutskottet

2011/12:21 till konstitutionsutskottet

Skrivelse

2011/12:18 till utrikesutskottet

EU-dokument

KOM(2011)573 till justitieutskottet

KOM(2011)607 till arbetsmarknadsutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 9 december.*

KOM(2011)610 till näringsutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 9 december.*

KOM(2011)611 till näringsutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 12 december.*

KOM(2011)612 till näringsutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 9 december.*

KOM(2011)614 till näringsutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 13 december.*

KOM(2011)634 till miljö- och jordbruksutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 12 december.*

KOM(2011)635 till civilutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 12 december.*

8 § Subsidiaritetsprövning av förslag till direktiv om kreditinstitut och värdepappersföretag

*Subsidiaritetsprövning
av förslag till direktiv
om kreditinstitut och
värdepappersföretag*

Föredrogs

finansutskottets utlåtande 2011/12:FiU17

Subsidiaritetsprövning av förslag till direktiv om kreditinstitut och värdepappersföretag (KOM(2011)453).

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras efter endast *en* bordläggning.

Anf. 1 BO BERNHARDSSON (S):

Fru talman! Ämnet för dagen är subsidiaritetsprövning av direktiv om kreditinstitut och värdepappersföretag. Detta handlar om att pröva om det finns behov av gemenskapsåtgärder, det vill säga lagstiftning på europe-

isk nivå, och om de föreslagna åtgärderna är proportionella och ändamålsenliga.

Närhetsprincipen är ett annat ord för subsidiaritetsprincipen. Den innebär att Europeiska unionen ska vidta åtgärder bara om medlemsländerna själva inte kan uppnå lika bra eller bättre resultat. De åtgärder som föreslås ska dessutom vara väl avvägda och inte onödigt långtgående eller klåfingriga så att de rent av försvårar måluppfyllelsen, i det här fallet att bidra till finansiell stabilitet och en väl fungerande bank- och finanssektor.

Den första frågan att besvara är om det behövs gemensamma europeiska tag på finansmarknadsområdet. Svaret är självklart: Ja, det behövs. Banker och kreditinstitut opererar gränsöverskridande. Erfarenheterna från den senaste – men dess värre förmodligen inte den sista – finanskrisen pekar otvetydigt på behovet av att reformera och omreglera bank- och finansmarknaden. Kapitalkrav och regler måste skärpas. Modeller som möjliggör en ordnad hantering och avveckling av banker i kris måste också utvecklas. Arbetet pågår, och de förslag från kommissionen som vi nu diskuterar i form av ett direktiv och en förordning är viktiga inslag i arbetet.

Målet är ytterst att förhindra nya finansbubblor och kriser som drabbar produktion och tillväxt med svåra ekonomiska och sociala konsekvenser. Mycket återstår att göra. Ett tydligt tecken på att en hel del ytterligare återstår att göra är de svenska storbankernas vinster och vinstförväntningar.

Låt mig säga i klartext: Att som Nordea leverera och förvänta sig vinster i storleksordningen 15 procent på insatt kapital samtidigt som sparräntan går mot noll är en högt ljudande varningssignal om att faran långt ifrån är över i banksystemet och på finansmarknaderna. Sådana vinster i en ekonomi som växer med ett par procent är osunda och farliga. Det är kunderna som betalar. Det kan misstänkas – jag uttrycker mig försiktigt – att bankerna utnyttjar sin oligopolställning och att de fortsätter att ta oacceptabla risker med hjälp av finurliga produkter, så kallade finansmarknadsinstrument. Det behövs ett regleringsarbete även i fortsättningen.

Just nu diskuterar dessutom Europas ledande politiker hur en ny finanskris och en ekonomisk och social katastrof ska förhindras. Europeiska storbanker ska räddas därför att de betraktas som systemviktiga – samhällsnyttiga, skulle man kunna säga. Det är trots allt så att banksystemet är en del av vårt blodomlopp – pengaflödet. De är systemviktiga, och vi tvekar inte att säga att de i någon mening är samhällsnyttiga, framför allt *ska* vara samhällsnyttiga. Samtidigt betraktar de sig själva som vilka vinstmaskiner som helst. Det är inte rimligt.

Vi har gemensamt som medborgare och skattebetalare ställt upp som garant för bankernas skulder och dåliga tillgångar – eller andra tillgångar. Vi avlastar ansvaret från ägarnas axlar. Det innebär i sämsta fall en signal om att festen och risktagandet kan fortsätta. Det är naturligtvis ett allvarligt systemfel. Det går inte att ha ansvaret på ett ställe och risktagandet på ett annat. Ytterligare reformarbete är nödvändigt.

Jag vill i det här sammanhanget stryka under den svenska positionen som innebär att när staten och skattebetalarna hjälper krisande banker – vilket är ofrånkomligt – ska det ske på ett sådant sätt att staten och skat-

tebetalarna kan återvinna de pengar de sätter in, så långt det är möjligt. Det innebär att krisande banker kan komma att förstatligas. Så måste det vara.

Fru talman! Vad jag så här långt har sagt utmynnar i att det finns ett behov av ett europeiskt och gränsöverskridande regelverk. Vi i utskottet välkomnar därför ett regleringsarbete på området. Men vi menar samtidigt att det lagstiftningspaket som kommissionen presenterar går för långt. Den viktigaste kritiken rör kapitaltäckningskraven. Kommissionen vill se en fullharmonisering, som i själva verket skulle försvåra för enskilda medlemsländer, till exempel Sverige som har en stor finanssektor, att uppnå målet finansiell stabilitet. Vi menar att reglerna för kapitaltäckning bör vara utformade som minimiregler som gör det möjligt för enskilda länder att gå längre. Det är ju till syvende och sist medlemsstaterna själva som får stå för kostnaderna om banker eller kreditinstitut fallerar.

Kommissionens förslag är också – även om jag inte tänker gå in på det här – onödigt långtgående på en rad andra punkter som rör till exempel bolagsstyrning, hur styrelserna ska sammansättas och vilka krav som ska ställas på ledamöter i styrelserna. Det är också områden som kan lämnas över till nationerna att bestämma i den egna lagstiftningen.

Det behövs, sammanfattningsvis, gemensamma gränsöverskridande regler. Det behövs radikala reformer, säkert mer radikala än de vi hittills har sett, som rättar till systemfelen i den så kallade finansindustrin för att förhindra framtida sociala och ekonomiska katastrofer. Men berörda direktiv och förordning är, som de har utformats, menar vi i utskottet, inte förenliga med subsidiaritetsprincipen. Därför bör de göras om.

Jag yrkar bifall till finansutskottets förslag.

Anf. 2 JÖRGEN ANDERSSON (M):

Fru talman! Gentlemannen Bo Bernhardsson och jag är på intet sätt oense i den här frågan. Tvärtom är vi rörande överens. Även om det i stora delar blir en upprepning av vad Bo redan har sagt tycker jag att det är viktigt att tydligt deklarerar en allsvensk hållning i frågan.

Precis som Bo sade handlar detta ärende om en subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till direktiv om kreditinstitut och värdepappersföretag. De nationella parlamenten har att ta ställning till subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna enligt artikel 5 på de områden där unionen inte har exklusiv befogenhet. Det innebär att kommissionens förslag till direktiv ska bedömas utifrån huruvida de föreslagna åtgärdernas syfte kan uppfyllas i större utsträckning på unionsnivå eller om de i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna var för sig. Om de nationella parlamenten anser att förslagen inte är förenliga med denna princip har man rätt att lämna en subsidiaritetsinvändning.

Ett enigt utskott har uppfattat att detta förslag till direktiv inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen och har beslutat att lämna ett motiverat yttrande.

I sak handlar direktivet, som kallas CRD 4, Capital Requirements Directive 4, om att införa den globala Basel III-överenskommelsen, precis som Bo försökte beskriva. Förslaget består av två delar, direktivet som vi behandlar här och en förordning som behandlas senare. Dessa två ska ses som ett paket, att förordningen och direktivet är tätt sammanflä-

Prot. 2011/12:19
19 oktober

*Subsidiaritetsprövning
av förslag till direktiv
om kreditinstitut och
värdepappersföretag*

tade och i förening, och det är därför svårt att skilja de två åt. Utskottet har värderat direktivförslaget med detta som grund.

När det gäller Basel III-överenskommelsen ställer sig utskottet positivt till införandet av detta på EU-nivå. Vi har också en bred samsyn om vikten av att bättre svara upp mot de risker som finns på finansmarknaden och hos marknadsaktörerna. Utskottet ser positivt på att reglerna införs inom EU och på bred front globalt. För att uppnå en större stabilitet på de finansiella marknaderna kan dessa nya större krav på kreditinstituten komma att spela en väsentlig roll, och det är utskottet positivt till.

I vissa delar har dock kommissionens förslag utformats som absoluta krav i stället för minimikrav. Utskottet anser att detta kan motverka avsikten att uppnå finansiell stabilitet på nationell nivå. Medlemsstaterna får agera garanten när systemviktiga institut riskerar att falla. Det är den enskilda medlemsstaten som får ta kostnaderna för en större kris inom den finansiella sektorn. De stater som då har en förhållandevis stor finansiell sektor utsätts således för större risker och riskerar större påfrestningar på de offentliga finanserna. Därför är det rimligt att medlemsstaterna själva har möjlighet att ställa högre krav när de utsätts för högre risker.

Fru talman! Det är grunden till att utskottet inte ansett att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen och att kommissionens syfte att uppnå finansiell stabilitet bättre uppnås genom utformande av minimikrav. Så är det internationella Basel III-regelverket utformat, och så uppnås bäst syftet också inom unionen, enligt utskottets uppfattning. Utskottet välkomnar ett införande av högre krav och anser att kommissionen bör återkomma med ett nytt förslag med den justeringen att möjligheten finns för enskilda medlemsstater att säkerställa finansiell stabilitet också på nationell nivå.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag till beslut.

Överläggningen var härmed avslutad.

Beslut

FiU17 Subsidiaritetsprövning av förslag till direktiv om kreditinstitut och värdepappersföretag

Kammaren biföll utskottets förslag.

9 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Motioner

med anledning av skr. 2011/12:14 Riksrevisionens rapport om försvarets internationella materielsamarbeten

2011/12:Fö1 av Mikael Jansson (SD)

2011/12:Fö2 av Peter Hultqvist m.fl. (S)

10 § Anmälan om interpellation

Prot. 2011/12:19
19 oktober

Anmälades att följande interpellation framställts

den 18 oktober

2011/12:50 Regeringens arbetslinje

av *Monica Green* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 25 oktober.

11 § Kammaren åtskildes kl. 9.15.

Förhandlingarna leddes av tredje vice talmannen.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Avsägelse	1
3 § Anmälan om kompletteringsval	1
4 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan.....	2
5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
6 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	2
7 § Hänvisning av ärenden till utskott	3
8 § Subsidiaritetsprövning av förslag till direktiv om kreditinstitut och värdepappersföretag	3
Finansutskottets utlåtande 2011/12:FiU17	3
Anf. 1 BO BERNHARDSSON (S)	3
Anf. 2 JÖRGEN ANDERSSON (M)	5
Beslut	6
FiU17 Subsidiaritetsprövning av förslag till direktiv om kreditinstitut och värdepappersföretag	6
9 § Bordläggning.....	6
10 § Anmälan om interpellation	7
11 § Kammarén åtskildes kl. 9.15.	7